

Polži.

(Slika iz jesenskega gozda. — I. Makov.)

Jesenski dan je bil, prav pust jesenski dan, kakoršnih ima vsaka jesen v obilem številu, za marsikoga celo preveč. Nebo je bilo krog in krog zaprto s temnosivimi oblaki in po dolinah so se vlačile lene, bele megle, počasi in lenivo. Deževalo je neprestano; zdaj je pršilo in zdaj zopet lilo curkoma. Kratko, bil je pust deževen dan, katerega bi pa mi vendar ne popisovali tako natančno, da se ni zgodilo tega dne imenitno snidenje na Golem grebenu, ki je bil priča vseh teh prikaznij. Iz srede gozda se je dvignila nad zelenimi vrhovi visokih smrek tuintam bela, čista meglica, dvigala se in dvigala, ter se vspenjala proti oblaku, ki je plaval nizko nad Golim grebenom. „Pastirji kurijo“, menil bi bil kdo, ki premalo opazuje lepe prikazni v skrivnostni prirodi, a motil bi se bil. To ni bil dim, to je bila res meglica, sama meglica Pastirji, dasi neradi, so morali ostati doma, zdehali so pri peči in gledali skozi okna, volički pa in druga goved so mukali po hlevih. Vsi so želeli ven na prosto. Celo starega Mohoreta, ki je vsak dan upil in kričal po gori, pel in žvižgal in preganjal svojo mnogoštevilno čredo s hripavim svojim „hej, hej“, celo njega danes ni bilo slišati, in vaščani so že zdavno rekli, da ga celo smrt ne bo dobila doma, ampak skoraj gotovo tam pod dvema bukvama na vzvišeni ravninici. Mohore je ležal za pečjo, vzdignil od časa do časa glavo in nekaj zamrmral. Ko je videl, da se vreme ne izpremeni, legel je z veliko nejevoljo zopet na svoje mesto.

Ob tem času torej, menda nekaj minut pred poldnem sta lezla po opolzem potu, ki vodi čez Goli greben v dolino na drugi strani, dva člana slavnega polževega rodu. Šla sta počasi. Počasna hoja kaže lenobo, ali včasih tudi visoko starost, ki ovira brzo hojo; no, pa včasih kdo tudi zato počasi hodi, ker se mu slučajno nikamor ne mudi. To zadnje je bilo pri naših znancih. Nikamor se jima ni mudilo; kak večš spoznavalec njunega rodu bi bil morda spoznal na njiju tudi njuno visoko starost, ki ne da hoditi tako urno, kakor bi hoteli; nam bi skoraj gotovo kdo očital, da hodimo po polževo, a mi našima znancema prav radi oprostimo to malo napako, ker ju pri tem lahko natančneje opazujemo, in to je gotovo naš dobiček.

Naša polža sta torej lezla počasi, bila sta stara možička. Nekako v sredi klanca sta se došla. Tedaj sta bila še zamišljena vsak v svoje misli, a potem sta se takoj zapletla v zanimiv pogovor.

„Kam ti, boter“ vprašal je oni počasnež, ki je sprednjega dohitel. Izbulil je ob tem svoje oči, premeril svojega tovariša, in ga celo takoj presodil po velikosti njegove hiše in drugih različnih zunanjih znakih.

„O lej ga, kam pa ti, stričko?“ In tudi ta je istotako precenil vrednost svojega bodočega sopotnika in postal, mereč ga z vidnim zadovoljstvom.

„Gor sem namenjen na javor, kjer prebiva stari Lenolez; rad bi nekaj govoril ž njim.“

„Oho, lej no, stričko, kaj stari Lenolez še živi?“

„Seveda. Zadnjič sem ga srečal pod „cvetnim gabrom“, res je prav slab že — saj veš: starost je starost — in nas tudi čaka, a živ je vendar še in upam, da bo lazil še nekaj let po Golem grebenu, ker je iz imenitne rodovine.“

„Živ pa vendar še?“ začudil se je drugi. „Tako? Je pač že dosti prestal; Bog ve, koliko že pomni. Pravijo, da starost dosti vé.“

„Zato grem pa k njemu, imam namreč sila važne zadeve, ker mislim, da jih le on dobro razume.“

„Pa pojdiva.“

In lezla sta, drug poleg drugega, vstric, z isto počasnostjo. Izbuljevala sta svoje oči, gledala nekako sumljivo drug drugega in se pomikala dalje. Molčala sta dolgo, menda jima je pohajala sapa, ker pot navkreber je težavna — in za stare polže še posebno. Dež je lil še vedno neprestano in ura je bila že črez poludne. Tuintam je švignila med vejami kaka ptica, ki je iskala suhega kota, kjer bi bila varna pred dežjem, pri tem se je stresla ta in ona veja in nekaj debelih kapelj se je usulo raz njo. Na vrhovih dreves so se oglašale vrane z mogočnim: kra, kra, kakor da se jeze nad neprestanim deževjem. Tuintam je švignila kaka veverica na deblo, ogledala si iz varnega zatišja oba počasneža, naša polža, morda se je celo norčevala iz njune počasnosti in skočila je drzno na bližnje drevo ter od tam dalje. Gozd je bil kolikor toliko živ. Po potu je tekla kalna deževnica, a naša dva znanca sta se je previdno ognila. Morda sta vse to gledala in poslušala starca, ker sta tako molčala in le počasi lezla dalje. Mogoče. . . In kakor nehote ušlo je prvemu:

„Zima bo.“

„Zima, zima“ . . .

„Se je li bojiš?“

„Pravijo, da zima stare pobira, boter, lej, mi dva sva med njimi v tem nesrečnem številu.“

„Sva, sva, seveda; starost mora priti; kaj hočemo.“

Prvi počasnetov je nekako vzdihnil in nekako pomenljivo pogledal svojega sopotnika.

„Ali se ti ne zdi, da je že dolgo od tedaj, ko je minula lanska zima? meni se zdi že dolgo.“

„Ker si se menda zgodaj vzbudil, stric, a meni se zdi prav kratka, ker sem dolgo spal.“

„Dolgo si spal?“

„Dolgo, dolgo. Če boš poslušal ti povem, kako je to prišlo; potem celo izveš, zakaj lezem danes k staremu Lenolezu in kakšen popravek imam pri njem.“

„Povej, povej!“

„To je bilo tako“, začel je počasi oni in se ustavil.

„Hodi, hodi; če ne, ne prideva dalje.“

„Kaj bi podil? Ti, boter, ali se ne spominjaš našega slavnega prednika, ki je prišel prav na vrh Golega grebena, in veš li, koliko let je lezel gor?“
„Sedem let.“

„Dobro, sedem let, in kaj se je zgodilo? Ravno dve piki mu je še manjkalo, pa bi bil prilezel do vrha, a prehitro je hotel doseči svoj cilj — ne rečem dvakrat, da ga ni morda zapeljala nikdar ukročena častiželjnost in njegov prirojeni pohlep po slavi — in padel je nazaj, ter pričel z nova svojo pot. Prav takrat nam je dal vsem najlepši zgled z neprecenljivim naukom češ: ‚Naglica ni nikjer dobra.‘ Si čul?“

„Čul, čul, a pri miru stati bi bilo danes vendar nespametno, če pomisliš, da je Lenolez že star in ni gotovo, da ga dobiš še pod javorom. Misliš li na to, stričko?“

„Imaš prav, toda pojdiva počasi, da ti bom mogel povedati to za ves naš rod kaj zanimivo novico, katero sem dosedaj previdno skrival in le Lenolez je imel prvi zvedeti mojo skrivnost, a ker je naju usoda pripeljala ravno skupaj, no potem jo izvedi ti prvi, in presodi ali ne govorim popolnoma prav.“

„Sila sem radoveden, kako povest imaš, a paziva, da Lenoleza ne zgrešiva, ne veš li, da sva znamenje že zdavnaj za seboj pustila, in bo najbrže že čas zaviti v stran, ker če se prav spominjam, je Lenolezov javor ravno v tole stran“, in polž je pokazal s svojimi „rogmi“ stran, kjer se mu je zdelo, da leži javor. Zavila sta v stran s poti, in ko sta prišla do stezice, začel je prvi počasnetov povest, katero moramo tudi mi poslušati, predno se seznanimo natančneje z Lenolezom.

(Dalje prih.)

Slana . . .

Slana je pala,
Rože pobrala;
Kaj čem na svetu
Začeti si jaz?

Prazne gredice, Slanca le padaj.
Vele cvetlice — V grobe pokladaj,
To ti jeseni Kar je rodila . . .
Otožne je čas! Zelena pomlad

Pomlad bo vstala
In mi poslala —
Upov zelenih . . .
In zelenih nad!

Milka Posavska.

V gozdu.

se je mirno, z neba
Solnce se smehlja,
Kaj pa topol vitki
Tamkaj trepeta?

Ni li topol slika
Mojega srca?
Srečno je, pa vendar
Tožno trepeta.

Fr.